

רק משק המתנהל בהתאם לאינטרסים של העובדים מסוגל להיאבק באינפלציה ביעילות

שלא דורש הסבר. (במערב-גרמניה ובשווייץ האינפלציה השנתית היא בשעור של 4%-3% כפי שהיה פעם אצלנו.)

הרבה כלכלנים באמת הרימו ידיים, ותחת לשכור את הראש בסוגיות כמו אינפלציה, שכר ושכר-דירה, הלכו לפתור את הבעיות המעניינות — האם כדאי יותר להתחתן עם שחורה או עם בהירה? והאם זוגות צעירים כימינו, עם דירה או בלי דירה, מעדיפים בן או בת? או, האם עובדים, "איהבי סיכון" הם כמזכ עדיף על עובדים, "שונאי סיכון" או ההפך?

נוסף להסברים המוראליסטים והמיסטיים על מצבנו הכלכלי, עומד כמובן היום, כמו תמיד, ההסבר הביטחוני. יש לציין שבועלם הגדול תופס את מקומו של ההסבר הביטחוני ההסבר של מחירי הנפט (O.P.E.C.).

מן הרוב - אל המיעוט

כ? זה היה טוב ויפה, ואנו היינו מקבלים הסברים אלה וממשיכים למשוך בעול, אילולא היינו מבחינים בצד הסבל הרב (אינפלציה, שכר נמוך וחוסר דיו) גם בהתעשרות (הכנסות ענקיות שלא משכר, קניית דירות במיליוני לירות). תופעות שכפי הנראה נגרמות בעטיים של אותם הגורמים עצמם, דהיינו: אינפלציה, שכר נמוך וחוסר דיו.

כפרום שנתה היצצ של מדינת ישראל אנו מצויים בעיצומו של תהליך קיטוב ההכנסות בחברתנו. תהליך זה הוא הסיבה למועקה שבכך, גם כאשר נפתח עידן השגשג. הוא הסיבה העיקרית לדמוראליזציה בחברה שלנו.

קבוצת מיעוט בחברה שלנו, שהכנסתה לא מן השכר, הולכת ומתעשרת. ומכיוון שהתוצר הלאומי אינו גדל,

הכבוד האבוד שכר העובד

מאת אסתר אלכסנדר

"עיוות" בחלוקת המשאבים. וזאת אין אנו יכולים להר- שות לעצמנו — יגידו כלכלני המשק.

ומה לעשות שפתאום יש לנו אינפלציה דוהרת, חוסר פיתוח ושכר נמוך? אין הסבר רציונלי לדבר, שהרי עברנו תקופות יותר קשות מבחינת התנאים האובייקטיביים של המדינה והמשק — תקופות של עליה המונית בתנאים של משק פחות מפותח, בתנאי בטחון קשים — ובכל זאת היה פיתוח, האינפלציה היתה מתונה, והשכר גבוה בהרבה. כנראה שהפעם חטאנו, הפכנו עם רע, חמרנו ועצנו — כפי שנוזפים בנו לעתים המאמרים הראשיים וה"מומחים". ולכן עדינו לשאת בעונש המכות הכלכליות.

לגבי פרשנים כלכליים אחרים, גם ההסבר המורא- ליסטי הזה אינו תופס. לדידם שייך כל העניין לתחום המיסטיקה. אין הסבר לדהירת האינפלציה ולהאמת מחירי הדירות. וגם אם יש פה ושם הסברים, לבטח אין שליטה על התופעות. הן, כמו רעידת-אדמה, פורצות ונעלמות מבלי שיד אדם תכוון אותן או תשלט עליהן.

באוצר כבר נאמר, שיש לנו, "אינפלציה בסיסית" של 3%-2.5% לחודש, ורק את האחווים הנוספים על אלה יש צורך לנמק. האם הבנתם נכון? אינפלציה של 40%-30% נקראת "אינפלציה בסיסית", מין כח-טבע

בפעם הראשונה בהיסטוריה שלה חוגגת מדינת ישראל את עצמאותה, כשהחזקה שלום באמתתה, עם הגדולה מבין שכנותיה הערביות. הסיכוי שלא נצטרך עוד לשלוח את ילדינו למלחמות ממלא את לב כלנו בתקווה ובשימחה.

גם המחשבות על שינוי איכות חיינו היו-יומיים, הגנוזות בהגשמת השלום הלכה למעשה, ממלאות אותנו תיקווה לעתיד שונה טוב יותר. לא עוד בידוד ובדידות, לא עוד איבה ודהייה. אלא חילופי מחשבות ורעיונות, נוסף לחילופי סחורות ותיירים. לא עוד ניצול עם בידי עם, ולא עוד ביזבז משאבים במלחמות. אלא שיתוף-פעולה ורווחה משותפת.

מיקר-יסעד בעלי כושר

בכל זאת, בפרוס השנה ה-32 למדינת-ישראל, ה" שימחה עדיין לא שלמה. הסיבה העיקרית לכך היא דמותה של החברה הישראלית בתימינו. אין זאת הדמות שבה רצינו, לאחר שלושה עשורים של עצמאות.

האינפלציה הממושכת אינה רק חולי כלי כלי, היא כתור שכזאת היא אוכלת כל חלקה טובה בחברה שלנו. כאשר היא אוכלת את השכר הריאלי היא מכרסמת גם בערך העבודה ובכבודו של האדם העובד.

תשלומי הסעד הולכים וגדלים. לפי משרד העבודה והרווחה, קו העוני נמצא היום בסביבת המשכורת הממוצעת במשק, כ-7,000 ל"י. פירוש הדבר הוא, שבעל מיש- פחה המשכר פחות — ויש רבים כאלה, שהרי זאת משכורת ממוצעת — ואינו נעזר במפרנס נוסף במשפחה, בעיקר בגלל ריבוי הילדים הקטנים, הזקוקים לטיפול במשך כל היום, הנפק למיקר-יסעד. וזאת לא בגלל שהוא חולה, נכה או אינו רוצה לעבוד. הוא בריא וחרוץ, עובד

האינפלציה הממושכת אינה רק חולי כלכלי. היא אוכלת את השכר הריאלי, מכרסמת בערך העבודה ובכבודו של האדם העובד

ביושר שמונה שעות ביום. אך הוא מיקרה-יסעד אודות לכך, שלא רוצים לשלם לו משכורת מכובדת בעד עבודתו. אין הוא מיקרה-יסעד באשמתו, אלא באשמת אלה הקוב-עים והמשלמים את המשכורות.

אין צורך להכביר מילים על הדמורליזציה שהרבר גורם לאדם העובד, שמרגיש כי אין הוא יכול לפרנס את משפחתו ונוזק נסער. ושוכ, אין המדובר במוקרים של חולים ונכים, המוגי בלים ככוח עבודתם, שהחברה מפרנסת אותם בצדק, אלא באנשים עובדים, בעלי-כושר, ששיי כמת-השקומים הנחוגה אצלנו הופכת אותם למיקר-יסערי.

נחשוב רגע על הדוורים ששבתו לא מכבר, שמשכורתם נעה בין 2,000 ל-5,000 ל"י. מרצה בכיר באוניברסיטת, בעל תואר דוקטור, משכר 6,000 ל"י ברוטו לחודש. השיכבה הקרויה אצלנו ברוב צביעות מיעוטי-יכולת או טעוטי-טיפוח, כוללת הרבה אנשים עובדים ובני משפחו-תיהם. כינויים אלה לא מוסיפים כבוד עצמי לאדם העובד ולא כבוד לעבודתו. לשאלתם עונים כלכלני המימסד, ש"אין המשק יכול להרשות לעצמו" שכר גבוה יותר.

שחורה או בהירה

כ אשר אנשים צעירים חוזרים מן הצבא. הם מגלים שאינם יכולים להתחיל בחיים עצמאיים, כי ידם אינה משגת דיו. ושוב, אין כל פגם בצעירים אלה, הם בריאים ברוחם ובנפשם. אך מה לעשות, שמחירי הדי-רות בשוק הם כה גבוהים?

"אין אנו יכולים להרשות לעצמנו" לשכן זוגות צעירים, "עניים" בדירות כה יקרות, שעומדות על מיג-רשים כה יקרים, סתם ככה. גם את שכר הדירה האסי-טרונמי, בגובה של חודש משכורת, אין להוריד למע-גם, כי "בתנאי השוק" לא יהיה זה "כלכלי", אלא

על סף חקופת השלום אפשר לחולל מיפנה בכלכלה ובחברה - הכל תלוי בעובדים השכירים ובאמונתם

או כימעט שאינו גדל, הרי שהתעשרות זו מתבצעת בהכ- רח על חשבון קבוצה אחרת, שהולכת ומידרדרת. קבוצה זו הנה הרוב, והו מעמד העובדים השכירים במדינת- ישראל, שחלקו נאלץ היום לקבל עורת-יסעד לקיומו.

השכר הנמוך והאינפלציה אינם תופעות-מוסר או מכות טבע. הם האמצעי היעיל ביותר להגברת קיטוב ההכ-נסות נסות במשק — מן הרוב השכיר אל המיעוט שאינו שכיר. אלה הם אמצעים יעילים מדי, מכדי שנפקיר אותם ביד המיקרה. את השכר הנמוך ואת האינפלציה מטפחים אלה המעוניינים בקיטוב זה של ההכנסות.

התופעה הזאת אינה ישראלית בילעדית. בעולם שור-רת סטנפלציה. זאת היא תופעה של אינפלציה מלווה בחוסר-עבודה, מצב שגורם הרבה סבל לעובדים. גם הסגר פלציה, בדומה לאינפלציה הדוהרת אצלנו, מוצגת על-ידי כלכלני המימסד המערביים, כתופעה מיסטיה, שסיבותיה לוטות בערפל, אין יודעים להסבירה ואין יודעים גם איך למחוק אותה מעל פני האדמה. אך אם מסתכלים מקרוב מתברר, שעם כל הסבל שהסטנפלציה גורמת לעוב-דים, הרי אין תנאים יותר טובים ממנה להפקת רווחים בעולם העסקים.

האם יש תנאים יותר טובים להשגת מטרה זו מאשר עליות מחירים יחד עם חוסר-עבודה, השומר על השכר הנמוך גם בתנאים של עליית מחירים? הדו"ח האחרון של הלישכה הסטטיסטית של משרד העבודה הפדרלי של ארצות-הברית הצביע על גאות עצומה בריווחי החברות. הדבר היכה בתדהמה את הציבור האמריקאי, שמתמרמר במילא למראה המשכורות המצטמקות מחמת האינפלציה.

חרף הכנסות המיכסית יודעים הממשלות וכלכלני המימסד המערביים איך לשמור על המשך קיומה של הסטנפלציה. השמירה על "האיוון" בין אינפלציה וחוסר-עבודה נקראת THE FINE TUNING OF THE ECONOMY. ההכוונה העדינה של המשק, היא נעשית